



LAILILAN KULTTUURIKASVATUSSUUNNITELMA

Käsite kulttuurikasvatussuunnitelma eli lyhyemmin KOPS

Kulttuurikasvatussuunnitelma on **vuosittain toistuva, etukäteen budjetoitu ja selkeillä sopimuksilla aikaansaatu** kokonaisuus, jossa kunkin kunnan toivomalle ikäryhmälle taataan halutunlainen taide- ja kulttuurikasvatus. Kulttuurikasvatussuunnitelma tarjoaa tietoa asuinkunnan historiasta, käytännöistä, merkinhenkilöistä ja jo olemassaolevasta tarjonnasta siinä kun antaa osallistujille mahdollisuuden avartaa maailmankatsomustaan sekä käyttää älyään ja luovuuttaan. KOPSin parissa toimivat aina kunkin taiteenalan ammattilaiset sekä kulttuurikasvattajat. Laatu on kaiken ytimessä.

Kulttuurikasvatussuunnitelmat perustuvat **varhaiskasvatuksen ja koulujen opetussuunnitelmiin** sekä **lakiin kuntien kulttuuritoiminnasta**. Kunnan kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan toimintaa, jolla kunta edistää kulttuurin ja taiteen tekemistä, harrastamista, saatavuutta ja käyttöä sekä taide- ja kulttuurikasvatusta ja kulttuuriperintöä.

Kokonaisuudet jotka voi helposti monistaa eri sidosryhmille (työttömien toiminta, palvelutalot, avoin toiminta, työhyvinvointikokonaisuus) pyritään hyödyntämään.

Kulttuurikasvatussuunnitelmaa käynnistetään vähitellen pilottivaiheiden kautta vuoden 2023 alusta lähtien.

Alla kerrotaan lyhyesti mitä hyötyjä ja tavoitteita kulttuurikasvatussuunnitelmiin liittyy.

1) Yhdenvertaisuus

Kuntien valtuustojen hyväksymä ja budjettiin pysyvästi laitettu KOPS on jokaisen kunnan lapsen ja nuoren saavuttava suunnitelma. Tällöin perheen asuinpaikka, varallisuus tai mielenkiinnon kohteet eivät vaikuta siihen, pääseekö lapsi osaksi taide- ja kulttuurituokioita.

2) Saavutettavuus

Suuressa kaupungissa on usein valtavasti mahdollisuuksia harrastamiseen ja kaiken kokemiseen jo valmiiksi. Pienemmissä ja syrjäisemmissä kunnissa KOPS takaa sen, että esitykset ja

ammattitaitelijoiden ja kulttuurikasvattajien vierailut eivät jää suurten kaupunkien asukkaiden yksinoikeudeksi.

3) Kunnan elinvoimaisuus, yhteisöllisyys ja työllistävä vaikutus

Ennalta suunniteltu ja budjetoitu, strategiaan asti saatu kulttuurikasvatussuunnitelma on mille tahansa kunnalle eduksi. Se osoittaa että kulttuuria ja taidetta arvostetaan kunnassa, ja näiden alojen monipuolinen, kerrannainen vaikutus sekä ihmisten hyvinvointiin että työllistymiseen ymmärretään. KOPS-työssä kaikki alueen omat taiteilijat ja taidelaitokset saavat vuosittain toistuvaa lisätyötä ja alueen lapset, nuoret ja muut asukkaat oppivat tietämään mitä oman kunnan alueella on. Yhteisöllinen vaikutus on suuri, jos mukana ovat niin paikalliset yritykset sponsoroimassa kokonaisuuksia kuin taiteilijat, koulut, päiväkodit, galleriat, mahdollisesti myös useaan KOPSiin kirjoitetut palvelutalot tai muut yksiköt. Kulttuurikasvatussuunnitelmasta saa helposti tehtyä koko kunnan yhteisen asian.

4) Kunnan brändi

Laitila on profiloitunut mainiommaksi kunnaksi, joka haluaa olla kolme kukon askelta kaikkea edellä. Yrittäjyyttä ja yritteliäisyyttä arvostetaan ja asukkaita pidetään alueen kultamunina. Kestävää kehitystä korostetaan niin ympäristön kuin elinkeinorakenteenkin suhteen, ja perusasiat koetaan tärkeiksi. Kunta haluaa olla mielenkiintoinen ja ketterä niin kooltaan kuin rakenteiltaan.

Samat asiat näkyvät myös kulttuurikasvatussuunnitelmassa. Eri kokonaisuuksissa tutustutaan mm. historiallisiin Laitilan alueen käsityöläisiin, maanviljeliöihin ja nykypäivän yrittäjiin niin kulttuuri- ja taidealalla kuin muutoinkin. Perusasioihin eli osallisuuteen ja itse tekemiseen panostetaan työpajojen kautta, ja tekemisessä säilytetään ilo ja valmiudet muutoksiin. Suunnitelma esittelee monipuolisesti Laitilan historiaa, omia käyntikohteita ja lukuisia mainioita menneisyyden hahmoja, jotka ovat luoneet Laitilasta juuri Laitilan.

5) Lasten tunne- ja esiintymistaidot sekä monipuolinen maailmankatsomus

Tutkimuksissa on moneen kertaan todettu kuinka pitkäaikainen kulttuurin ja taiteen harrastaminen on vähentänyt ja ennaltaehkäissyt monia ongelmia ihmisten käytöksessä, oppimisessa, kaveritaidoissa tai avarakatseisemmassa suhtautumisessa maailmaan. Kulttuurin ja taiteen kautta on mahdollista käsitellä mitä tahansa asiaa tavalla, joka jättää pysyvämpiä positiivisia muistijälkiä. Oman luovuuden tuominen esiin ja heittäytyminen uuteen tekee kaikille ihmisille hyvää, positiivisen minäkuvan ja onnistumisen kokemuksien saaminen on yhä tärkeämpää nykymaailmassa. Juuri niitä kulttuurikasvatussuunnitelma haluaa antaa, sillä suunnitelman toteuttajina ovat nimenomaan eri taiteenalojen ammattilaiset. Mille tahansa kunnalle on hyötyä siitä, että sen lapsista kasvaa esiintymistaitoisia ja monipuolisesti ajattelevia,

toiset ihmiset huomioonottavia nuoria. Taide ja kulttuuri on väylä jota jokaiselle pitää antaa mahdollisuus hyödyntää.

KOPSin konkreettinen toteutus kunnassa

Alla on ensin kirjoitettuna auki **KULTTUURIKASVATUSSUUNNITELMAN PERUSTASO**, jossa työpajoissa ja käyntikohteissa pääsee tekemään paljon itse ja tutustumaan kattavasti eri taiteenaloihin.

Perustason jälkeen esitetään KAKKOSTASON toiminta, eli esittävän taiteen kokonaisuudet, jotka eivät mene enää ikäryhmäjaon mukaan vaan ovat useimmiten tarjolla kaikille.

VARHAISKASVATUS

Kaikessa taiteenaloihin liittyvässä opetuksessa huomoidaan varhaiskasvatussuunnitelman laaja kohta "kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu" sekä nähdään lapsi nimenomaan aktiivisena toimijana. Kulttuuriseen osaamiseen kuuluu lapsen ikätason mukainen tutustuminen oman kunnan taiteilijoihin, rakennuksiin, näyttelytoimintaan tai luonnonympäristöihin. Kaikki taiteen tekeminen taas tukee vuorovaikutusta ja ilmaisua ja vahvistaa lapsen näkemystä itsestään luovana ja onnistuvana yksilönä.

Yleistä varhaiskasvatuksessa:

- osallistuminen vuotuisjuhliin
- osallistuminen esittävän taiteen tilaisuuksiin
- osallistuminen totuttuihin teemapäiviin ja retkiin
- kirjastoyhteistyö olemassaolevan sopimuksen mukaisesti (satuhetket, kirjavinkkaukset, vierailut jne.)
- osallistuminen Kustaa Hiekan kulttuuriviikkojen ohjelmaan aina tammikuussa

Perhepäivähoitajat osallistuvat mahdollisuuksien mukaan kokonaisuuksiin lähimmässä päiväkodissa niin, että kaikki lapset ovat samassa ryhmässä.

***0-3v Rytmiiikka ja loruttelu**

Rytmiikylpy-työpajoissa pienet pääsevät tutustumaan erilaisiin rytmisoittimiin ja tekemään omia rytmejä sanoilla ja soittimilla. Pohjaksi otetaan vuosittain erilaisia satuja, joista voi

rytmitellä vaikkapa päähenkilöiden nimillä tai lopulta kokonaisilla lauseilla. Mukana voi olla myös satuhin liittyviä lauluja tai tansseja. [Musiikkiopisto?](#)

***4v Leikkiperinne**

Mitä on perinne, entä leikkiperinne? Päiväkodilla mietitään millaisia olivat leikit isovanhempien aikana tai jo kauan ennen sitä, ennen kännykkää tai tablettia. Opetellaan rakentamaan joku vanhan aja lelu (esim. surra, käpylehmä), tutustutaan perinneleikkeihin ja pidetään isovanhempien tai palvelutalon asukkaiden kanssa perinneleikkipäivä. [Päiväkodin oma toteutus](#)

***5v Kuvataide**

Käynti oman alueen kirkolla sekä hautausmaalla. Millaisia kuvia, koristeita tai kuvioita löytyy? Kuvataidepajassa maalataan itselle tärkeimmästä asiasta (harrastus, ihminen, lelu, lemmikki tms) kuva, jota katsellessa tulee hyvä ja rauhallinen mieli. Kuvista tehdään näyttely esim. kirjastoon. Kirkkokäynnin yhteydessä tutustutaan myös Erik Sorolaiseen ja hänen patsaaseensa.

[Kansalaisopisto? Kuvataideyhdistys?](#)

***Esiopetus Tanssi.**

Maanviljely on ollut jo pitkään Vakka-Suomessa merkittävä asia. Nykyään sieltä löytyvät myös suuret kasvihuoneet, Laitilassa isossa roolissa ovat kanat ja munat, ja löytyipä hienosta Kaukolan kartanosta aikanaan alueen ensimmäinen traktorikin. Vierailaan Poukan talolla. Tanssipajassa lähdetään kehittämään uutta koreografiaa maatöistä, kanoista ja munista!
[Toteuttaja auki](#)

PERUSOKOULU

Alakoulu

Yleistä:

- Keväisin musiikkiopiston järjestämä soitinesittely ja infotilaisuus
- osallistuminen vuotuisjuhliin
- osallistuminen esittävän taiteen näytöksiin
- yhteistyö seurakunnan kanssa, esim. koulukirkot
- erilaisten totuttujen retkien ja teemapäivien toteuttaminen
- kirjastoyhteistyö olemassaolevan sopimuksen mukaisesti (kirjavinkkaukset, vierailut, tiedonhaun opastus jne.)
- osallistuminen Kustaa Hiekan kulttuuriviikkojen ohjelmaan aina tammikuussa

Ikäluokkien omat kokonaisuudet

Mikäli koulussa on yhdysluokkia, toteutetaan kokonaisuuksia vuorovuosin. Käyntikohteita voi myös muokata joustavasti koulujen omien käytäntöjen mukaisesti.

***1.lk.**

-Taiteenala: Sanataide. Liittyy opetussuunnitelman kohtaan T9 rohkaista ja innostaa oppilasta kertomaan tarinoita. (paikallinen yhteistyökumppani?)

Tutustuminen kirjastoon sekä laitilalaisiin kirjailijoihin, kuten Heli Laaksoseen, Tommi Kinnuseen tai Hilda Huntuvuoreen. Sanataidetyöpajassa lähdetään luomaan omaa tarinaa jossa jotenkin mainitaan Laitilan virvoitusjuomatehdas!

-Muuta: Luontoretki haluttuun kohteeseen. Tutustuaan myös Laitilan/Varsinais-Suomen nimikkolajeihin.

***2.lk.**

-Taiteenala: Draama. Liittyy opetussuunnitelman kohtaan Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) (opisto?)

Tutustutaan kahteen merkittävään laitilalaiseen: Kustaa Hiekkaan, joka oli kultaseppä, kunnallispoliitikko ja teollisuusneuvos, ja opettaja ja rehtori Efraim Eloon, josta tuli laskuopin isä. Draamatyöpajassa nämä kaksi tapaavat kolmosluokan, ja mitähän sitten tapahtuu...? Pajassa otetaan käyttöön myös sanonta "Elon laskuopin mukaan..." ja katsotaan ketkä ja miksi sitä lopulta keksitäänkään käyttää!

***3.lk.**

-Taiteenala: Kädentaidot ja perinnekulttuuri. Liittyy opetussuunnitelman kohtaan T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön (opisto?)

Perinnekulttuurikokonaisuudessa vierailaan Kauppilan umpipihalla oppaan johdolla ja kuullaan myös siellä asuneista henkilöistä. Kädentaidot olivat arvossaan tuohon aikaan: koululla käydään läpi myös laitilalaisia eri käsityöperineteiden ammattilaisia, kuten Frans Tapani (lusikka- ja kauhamestari) Oskar Soini (puuastiantekijä), Hilma Syren (ompelija ja munkinpaistaja) ja Aldolf Nummelin (nahkuri, Laitilan ensimmäisiä yrittäjiä). Kädentaidon työpajassa tutustutaan johonkin vanhaan tekniikkaan.

***4.lk.**

-Taiteenala: Elokuvakasvatus. Liittyy opetussuunnitelman kohtaan Ihmisyys, sivistys, tasa-arvo ja demokratia (Koulukino + oma teatteri)

Mitä on demokratia ja mitä kunnanvaltuustossa tai eduskunnassa tehdään? Muutama edesmennyt laitilalainen päättäjä avaa mennyttä päätöksenteon järjestelmää: Johan Nestman on toiminut sekä nimismiehenä että silta- ja jahtivoutina, ja seuraavalla vuosisadalla elänyt Alma

Randén oli kunnanvaltuuston ensimmäinen naisjäsen. Nykyiseen päätöksentekoon päästään tutustumaan haastattelemalla Laitilan kunnanvaltuuston/lautakunnan jäsentä ja katsomalla netin kautta eduskunnan istuntoa. Elokuvasatuksen osuudessa tutustuaan demokratian ja tasa-arvon kuvaamiseen ko. taiteenlajin kautta.

-Muuta: Luontoretki haluttuun kohteeseen.

***5.lk.**

-Taiteenala: Musiikki. Liittyy opetussuunnitelman kohtaan S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty (Uulun soppari)

Laitilassa on ollut asutusta jo kampaperaamisella kivikaudella. Historiallisia löydöksiä eri aikakausilta on tehty paljon (Finnan kautta katsottavissa). Käynti valitussa historiallisessa kohteessa, esim. jollain Laitilan linnavuorista. Musiikkityöpajassa tutustutaan itse kokeillen maailman eri kolkkien vanhoihin perinnesoitteisiin ja eri käsityksiin musiikista ja sen synnystä. Musiikintunnilla tutustutaan lisäksi Laitilasta lähtöisin olleeseen klarinettipedagogi Kusti Aerilaan, joka oli myöhemmin Helsingin kaupunginorkesterin sooloklarinetisti ja opetti Sibelius-Akatemiassa.

***6.lk**

-Taiteenala: Mediataide Toteuttaja auki (esim. Khalid Imran)?

Tutustutaan merkittäviin tai legendaarisiin lautilalaisiin naisiin, kuten vankikarkurin napanneeseen Maria Vänniin, opettaja Mandi Eskolaan, Kaukolan kartanon Anna-Sofia af Wasaborgiin ja sentraalisandra Aila Koskiseen. Etsitään tietoa ko. henkilöistä. Mediataiden työpajassa lähdetään ryhmitöinä suunnittelemaan näille neljälle (tai muille halutuille henkilöille) somekanavia -mitä esimerkiksi sentraalisandran instagramissa olisi näkynyt, tai olisiko hän tehnyt tiktokin jostain kuulemastaan keskustelusta?

Yläkoulu

Yleistä:

-osallistuminen vuotuisjuhliin

-osallistuminen esittävän taiteen näytöksiin

-erilaisten totuttujen retkien, teemapäivien tms toteuttaminen

-osallistuminen Kustaa Hiekan kulttuuriviikkojen ohjelmaan aina tammikuussa

-kirjastoyhteistyö olemassaolevan somuksen mukaisesti (satuhetket, kirjavinkkaukset, vierailut jne.)

***7.lk**

-Taiteenala: Ympäristötaide/arkkitehtuuri/muotoilu

Tutustutaan opastetulla bussiajelulla Laitilan kyliin ja niiden merkittäviin rakennuksiin sekä oman kunnan julkiseen taiteeseen (patsaat ja muistomerkit). Ympäristötaiteen ja arkkitehtuurin pajassa opetellaan ekologisen rakentamisen perusasioita, ja suunnitellaan Laitilaan omalle ikäryhmälle nuorisotila joka olisi samalla taideteos. (paikallinen osaaja? Marko Kivistö?)

-Muuta: luontoretki haluttuun kohteeseen. Tarkoituksena on tarkkailla eläinten ja kasvien "arkkitehtuuria" ja miettiä millainen taide sopii ympäristöön.

***8.lk**

-Taidekokonaisuus: Taidetestaajat

(-mahdollisesti vaihtoehtona sirkustaide?)

***9.lk**

-Taidekokonaisuus: Luova työ ammattina. Liittyy opetussuunnitelman kohtaan

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6) (luokka valitsee ja kontakti itse toteuttajan)

Katsotaan otsikon mukainen video luovan työn tekijöistä. Tutustutaan yhteistyössä kunnan kulttuuritoimen kanssa johonkin kunnan omaan tapahtumaan (esim. Kustaa Hiekan kulttuuriviikko) ja sen tuotantoprosessiin, sekä tehdään siihen liittyen joku tehtävä. Valitaan ja pyydetään taiteilijakummiksi joku paikallinen/lähialueen taiteilija, joka tavataan useamman kerran vuoden aikana. Taiteilija esittelee työtään sekä koulutus- ja työmahdollisuuksia omalla alallaan, ja pitää omasta alastaan luokalle myös työpajan. Kulttuuritoimen kanssa tutustutaan tapahtumien tuottamiseen omalle alueella.

Lukio

Yleistä lukiossa:

-osallistuminen vuotuisjuhliin

-osallistuminen esittävän taiteen tilaisuuksiin

-osallistuminen Kustaa Hiekan kulttuuriviikkojen ohjelmaan aina tammikuussa

Alla on mahdollisia kokonaisuuksia lukiossa toteutettaviksi.

***Valokuvaus. Liittyy opetussuunnitelman kohtaan Yhteiskunnallinen osaaminen**

Ihmisyys ja sivistys ovat vaikeita käsitteitä. Mitä niihin kuuluu ja miten ne näkyvät? Käydään historiallisissa kohteissa, kuten Kauppilan umpipihalla ja Kaukolan kartanossa ja mietitään millaista sivistys on ollut tuolloin ajan omalla mittapuulla. Valokuvauksen työpajassa kuvataan mainittuja aiheita eri vinkkeleistä.

***Sanataide ja kirjallisuus. Liittyy opetussuunnitelman kohtaan Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus.**

Kirjastovierailu ja murresanakirjan etsiminen. Murteet ovat rikkaus ja luovat omaleimaisuutta. Mietitään millaista on Laitilan alueen murre, huumori ja sanonnat, tai miten samat asiat voisi sanoa eri murteilla. Tutustutaan Lea Simulaan, joka oli emäntä, pitäjänneuvos, talonpoikaisperinteen vaalija ja murretaiteija, sekä piispa Erik Sorolaisen merkittävään kirjallinen

tuotantoon. Sanataiteen työpajassa kirjoitetaan tarina jossa käytetään eri murteita eri päähenkilöillä.

***Ruojakulttuuri ja paikallisperinne. Liittyy opetussuunnitelman kohtaan Globaali- ja kulttuuriosaaminen.**

Jokaisella maalla, kaupungilla ja kunnalla on oma ulkomuotonsa. Mikä tekee Laitilasta juuri Laitilan, ja osataanko kaupungin omaleimaisuutta nostaa esiin esim. Markkinoinnissa? Etsitään Euroopasta Laitilan kokoisia kuntia ja tehdään vertailuja niiden tavasta nostaa paikallisuutta esiin. Tutustutaan valittujen kohteiden perinneruokiin, ja valmistetaan lukukauden lopuksi perinneasteria valitun alueen tapaan.

KULTTUURIKASVATUSSUUNNITELMAN KAKKOSTASO, esittävät taiteet

Kakkostasolla olevat vakikohteet Laitilassa

- Uulun kansan - ja maailman musiikkien/ ympäristökasvatuksen kiertueet sopimuskaudella 2022-2024
- musiikkiopisto: kerhotoimintana instrumenttiopetus
- kesäteatteri
- Konserttikeskus?

Otamme vastaan kiertue-esityksiä mahdollisuuksien mukaan mm. myös seuraavilta tahoilta:

- Linnateatteri
- Maestro Markus ja Fiktiofakta
- Sirkustaiteen tekijät

KERHOTOIMINTA JA KULTTUURIKASVATUS

Teemataiteenalat kaiken ikäisten kerhotoiminnassa, nuorisotiloissa, palvelutaloissa ja työhyvinvoinnissa

Kulttuurikasvatussuunnitelmassa mainitut henkilöihin ja paikkoihin liittyvät kokonaisuudet ja retket voi toteuttaa myös hieman muunnettuna eri kerhojen tai ryhmien toiminnan osana.

Kunnan tehdessä taiteenalojen toteuttajien kanssa sopimuksia, voi sopia myös vierailut aiheen tiimoilta muihinkin kohteisiin kuin koululle. Lisäksi kerhotoiminnan ohjaajia, palvelutalojen virikeohjaajia ja/tai muita kiinnostuneita varten voidaan järjestää esim. vuosittain jostain teemataiteenalasta pitempi koulutus, jossa käydään läpi erilaisia vinkkejä siihen mitä kaikkea ko. taiteenalan kentältä voisi toteuttaa. Näin teemataiteenalaa voi viedä eteenpäin myös paikallisena toimintana.

Muu kulttuurikasvatus kerhotoiminnassa

Kulttuurikasvatukseen liittyvään kerhotoimintaan saa paljon helposti toteutettavia vinkkejä koronapandemian aikana luoduista virtuaalipankeista. Esimerkiksi Lastenkulttuurikeskusten liiton sivuilta löytyvä harrastakotona.fi-sivusto antaa nimenomaan kaikille mahdollisia vinkkejä ammattilaisten kokoamina. Samalta sivulta löytyy myös ilmaisia videoituja esityksiä eri taiteenaloilta. Näistä voi katsomisen lisäksi myös ottaa oppia ja niitä muokata toimintaan sopivaksi, sillä esityksiä tuottaneet tahot ovat jo tekovaiheessa ajatelleet että yleisö on kotona ja tekee taidetta niillä välineillä joita sattuu jokaisesta kodista löytymään.